

Hoe om te gaan met verantwoording richting gemeenten:
Publieke verantwoording in de popsector

Thijs de Boer – 19 september 2018

VNPF Congres

Universiteit Utrecht

Universiteit
Leiden

Instituut Bestuurskunde

EKKO

vereniging
nederlandse
pop | podia
en festivals

Publieke verantwoording: who cares?

Twée trends

1. Legitimering van cultuurgeld onder druk¹
2. Professionalisering en vergroting²

¹ Schrijvers, E. K., Keizer, A. G., & Engbersen, G. (Red.) (2015).

² Van Dalen, van der Hoek en Vreeke (2009)

Wat is publieke verantwoording?

Publieke verantwoording is...

Een communicatierelatie tussen een handelende persoon of instantie ('actor') en een beoordelende persoon of instantie ('forum')...

...waarbij de actor zich verplicht voelt of verplicht is om de forum inzicht te geven in zijn handelen...

...en dit indien nodig toe te lichten en te rechtvaardigen.³

1. (Ervaren) verplichting tot geven van informatie
2. Discussie over informatie
3. Mogelijke consequenties

Dus meer dan alleen jaarverslagen!

³ Schillemans (2007, p. 61).

Publieke verantwoording in theorie

Politieagent

- ❖ Eenzijdige relatie
- ❖ Strijdige doelen
- ❖ Informatieasymmetrie
- ❖ Financieel eigenbelang

Rentmeester

- ❖ Wederkerige relatie
- ❖ Gezamenlijke doelen
- ❖ Vertrouwen
- ❖ Altruïsme

Toneelstuk

- ❖ Netwerk
- ❖ Strijd om reputatie
- ❖ Zoeken naar erkenning vis-á-vis 'toehoorders'

Kerntaken versus niet-kerntaken

Verantwoordingsrelaties: vijf kenmerken

1. Intrinsieke motivatie

"We zijn een hele ambitieuze organisatie. Dus zelf zijn we nooit tevreden." – Directeur

2. Van miskennis naar erkenning

"Ambtenaren kunnen je wel tegenhouden maar je niet helpen." – Directeur

"Je laat natuurlijk gewoon zien wat je aan goede dingen doet. Dus dat is ook een stuk verantwoording." – Directeur

3. Verantwoorden in netwerken

"Nou, moet ik wel zeggen dat toen wij bezig waren met het herijken van het cultuurbeleid, we met netwerkbijeenkomsten zijn begonnen. Dat betekent dat drie of vier keer per jaar worden alle cultuurmakers uitgenodigd en dan hebben we gewoon een themabijeenkomst of informeren we elkaar. Daar wordt wel heel goed gebruik van gemaakt." - Accounthouder

Verantwoordingsrelaties: vijf kenmerken

4. Politieke realiteit van accounthouders

"Wat je moet weten, is wat nodig is om een wethouder goed te informeren. ... Waar hij politiek iets mee moet, waar hij politiek misschien een risico loopt, daar moet je hem op voorbereiden. Die informatie moet ik hebben en doorgeven. De rest, ja, boeit niet zo." - Accounthouder

5. Het belang van goede governance

"Nu zit er een goede, echt een goede Raad van Toezicht volgens mij. Dus dat stelt ook wel gerust als gemeente. Dat je weet van 'hé, er is een club die daar goed de vinger aan de pols houdt.'" - Accounthouder

Van kennis naar impact: vier aanbevelingen

Reputatie opbouwen d.m.v. publieke verantwoording

"Voorheen moest [naam festival] letterlijk wedijveren met andere culturele instellingen als het om geldverdeling ging. Daar is nu geen... ik heb er laatst bijgezet, bij de laatste cultuurperiode... het is helemaal geen discussiepunt meer." - Accounthouder

Van reactief naar proactief verantwoord

"Daarnaast krijg ik van [naam festival], dat is niet verplicht, maar dat wordt wel heel erg gewaardeerd, altijd een overzicht van de concerten die daadwerkelijk hebben plaats gevonden. Dat zouden ze niet hoeven doen, maar ik hoop dat ze daar nooit mee stoppen."
- Accounthouder

360-graden-verantwoording

"Het gaat altijd over netwerken en laten zien wat je zelf doet. Dat moet dan natuurlijk relevant zijn voor die subsidierelatie." - Directeur

Governance Code als kwaliteitskenmerk

"We hebben ook een Raad van Toezicht-statuut gemaakt. ... Ik denk dat als je als culturele instelling verantwoordelijk bent en alles op orde hebt, is er niet zo heel veel wat je daar mee in de knoop komt." - Directeur

Discussie

Stelling 1:

“In onze publieke verantwoordingsrelaties wordt de culturele waarde van de poporganisaties niet genoeg erkend.”

Stelling 2:

“Zorgvuldige publieke verantwoording naar alle stakeholders hoort bij een professionele organisatie.”

Referenties en verder lezen

Referenties

Dalen, T. van, Hoek, H. van der, & Vreeke, F. (2009). *Het grote poppodium onderzoek 2008: analyse van de ontwikkelingen in de bedrijfsvoering van de Nederlandse poppodia*. (A. Nuchelmans, Red.). Bussum/Amsterdam: Vereniging Nederlandse Poppodia en Festivals.

Schillemans, T. (2007). *Verantwoording in de schaduw van de macht*. Universiteit Utrecht, Utrecht.

Schrijvers, E. K., Keizer, A. G., & Engbersen, G. (Red.). (2015). *Cultuur herwaarderen*. Den Haag/Amsterdam: WRR/Amsterdam University Press.

Verder lezen

Bunnik, C. (2016). *Naar waarde gewogen: een nieuw model voor kwaliteitsbeoordeling van cultuursubsidies*. Amsterdam: Boekmanstichting.

Gray, C. (2002). Local Government and the Arts. *Local Government Studies*, 28(1), 77–90.
<https://doi.org/10.1080/714004133>

Van den Hoogen, Q. L. (2012). *Effectief cultuurbeleid: leren van evalueren*. Amsterdam: Boekmanstichting.